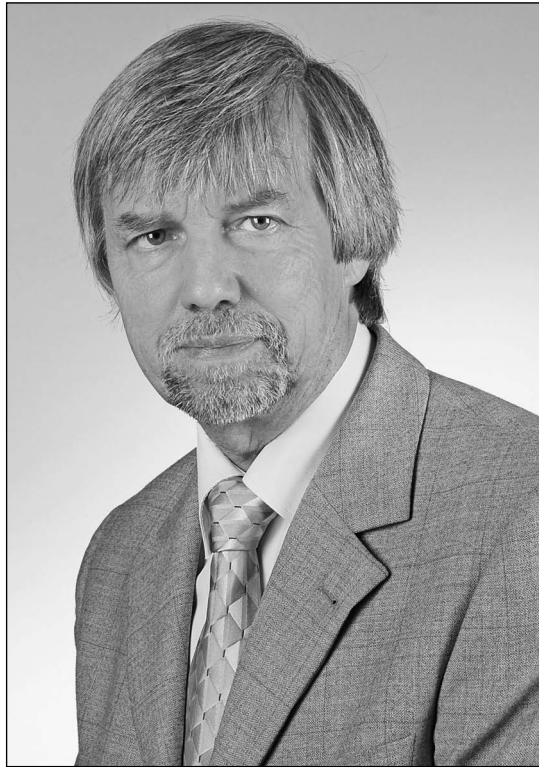

Alfred Edward Janc
(1951–2021)

Cześć Jego pamięci

Rada Programowa
Komitet Redakcyjny

KRZYSZTOF WALISZEWSKI*

Alfred Edward Janc

(1951–2021)

Profesor Alfred Edward Janc urodził się 27 sierpnia 1951 r. w Olsztynie w rodzinie Stanisława (zm. w 2016 r.) i Elidy (zm. 2015 r.) Janc. Jego dziadek, Edward Szperkowski, był powstańcem wielkopolskim, przez co w rodzinie Profesora żywa była pamięć o Powstaniu Wielkopolskim. Na puszczykowskim cmentarzu w jednej mogile pochowani są dziadkowie i mama Elida. Po kilku zmianach miejsca zamieszkania rodzina Profesora ostatecznie osiedliła się w podpoznańskim Puszczykowie. Jego dziadkowie – Edward i Halina – w 1960 r. kupili tam Landhaus Stoehr zbudowany przed I wojną światową przez urzędnika państwowego Maksymiliana Stoehra i zaprojektowany przez architekta Maksa Hansa Kühne. Dom ten był oczkiem w głowie Profesora, w szczególności jego restauracja i przywrócenie dawnego blasku. Profesor Janc ukończył Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Puszczykowie. W latach 1969–1974 podjął studia w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Poznaniu na Wydziale Handlowo-Towaroznawczym. W 1974 r. ukończył naukę, uzyskując tytuł magistra w zakresie ekonomiki handlu zagranicznego. W tym samym roku został asystentem, a w 1976 r. starszym asystentem w Instytucie Planowania poznańskiej Alma Mater. Prowadzone przez Profesora zajęcia dotyczyły planowania i polityki ekonomicznej państwa. W 1980 r. obronił pracę doktorską pt. *Prognozowanie cen światowych dla potrzeb krajów RWPG*. Promotorem dysertacji był prof. dr hab. Marian Guzek. Po uzyskaniu stopnia doktora w latach 1980–1989 zajmował stanowisko adiunkta w Katedrze Polityki Gospodarczej i Planowania Rozwoju, a następnie od 1991 r. został adiunktem w Katedrze Bankowości i Ubezpieczeń. W tym czasie zainteresowania naukowe Profesora Alfreda Janca skupiły się na analizie kosztów i korzyści w ocenie przedsięwzięć inwestycyjnych i rachunku efektywności przedsięwzięć inwestycyjnych w szczególności według zachodnich koncepcji metodycznych UNIDO (United Nations Industrial Development Organization) i Banku Światowego. W swoich badaniach nad tymi zagadnieniami uwzględnił m.in. koncepcje Jamesa Mirleesa. Zwieńczeniem tych badań i wcześniejszych publikacji, powstałych

* Dr hab., prof. UEP, Krzysztof Waliszewski – Katedra Pieniądza i Bankowości, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu; ORCID: 0000-0003-4239-5875; e-mail: krzysztof.waliszewski@ue.poznan.pl

podczas zagranicznych pobytów studialnych w Bradford, Brighton, Londyn Oxford, Leeds, było wydanie w 1990 r. przez Państwowe Wydawnictwo Ekonomiczne monografii habilitacyjnej pt. *Metody oceny przedsięwzięć inwestycyjnych w procesie planowania (na przykładzie krajów rozwijających się)*, na podstawie której w 1991 r. uzyskał habilitację w dziedzinie nauk ekonomicznych. W 1993 r. Alfred Janc został profesorem nadzwyczajnym Akademii Ekonomicznej w Poznaniu.

Początek transformacji gospodarczej w Polsce to rodzący się dwuszczeblowy, rynkowy system bankowy. Właśnie na naukowym poznaniu rodzącej się bankowości komercyjnej w Polsce Profesor Alfred Janc postanowił się skupić. Badania Profesora i Jego zespołu dotyczyły również szczegółowej analizy rozwiązań przyjętych w systemach bankowych w krajach o rozwiniętej gospodarce rynkowej. W tym czasie powstają publikacje na temat funkcjonowania rozwiniętych systemów bankowych oraz transformacji sektora bankowego w Polsce i krajach Europy Środkowo-Wschodniej. Były one analizą dokonujących się przemian w sektorach bankowych dawnego bloku wschodniego, w późniejszym okresie z zaakcentowaniem bankowości hipotecznej i finansowania mieszkalnictwa, a także nowoczesnych usług bankowych, zmian w organizacji banku komercyjnego, kształcenia kadr bankowych i wykorzystania przez banki nowych form kontaktu z klientem w postaci bankowości elektronicznej.

Uwieńczeniem tego rozdziału w badaniach i twórczości naukowej Profesora Janca była analiza dokonujących się przemian systemu bankowego i systemu pośrednictwa finansowego w krajach Europy Środkowo-Wschodniej zamknięta w okresie przedakcesyjnym i opublikowana w monografii profesorskiej pt. *Bank i jego miejsce w pośrednictwie finansowym okresu transformacji: (bilans zamknięcia okresu przedakcesyjnego w państwach Europy Środkowej i Wschodniej)*, Twigger, Warszawa 2004. Dnia 16 grudnia 2004 r. z rąk Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego odebrał nominację profesorską. W 2006 r. Alfred Janc objął stanowisko profesora zwyczajnego w Katedrze Bankowości. W kolejnych latach zainteresowania naukowe Profesora koncentrowały się na współpracy banku z przedsiębiorstwem i samorządem terytorialnym, finansjalizacji, niebankowych instytucjach finansowych, w szczególności funduszach poręczeniowych i pożyczkowych, unii rynków kapitałowych, a także lokalnych pośrednikach finansowych. Wracając do głównego osiągnięcia – monografii profesorskiej, której recenzentem wydawniczym był Prof. Marian Żukowski z KUL – jak wskazał Alfred Janc we wstępie: „nie tylko zatem historyczne i przełomowe wydarzenia na kontynencie europejskim stanowiły bodziec do napisania tej książki. Praca nad tekstem była bowiem naturalną konsekwencją dotychczasowych badań, tak odnoszących się do zagadnień modelowych, jak i odwołujących się do analizy komparatywnej. Do kontynuowania tego nurtu badań wielokrotnie zachęcali i inspirowali autora jego Przyjaciele i Współpracownicy – w Polsce i poza jej granicami”. Profesor, posługując się metodą komparatystyczną, zgromadził i porównał szereg danych dotyczących gospodarek i systemów bankowych takich krajów, jak Polska, Czechy, Estonia, Litwa, Łotwa, Słowacja, Słowenia, Węgry, wyciągając twórcze wnioski dotyczące okresu przedakcesyjnego z próbą przewidywania przyszłości. Ponadto dr Andrzej Olechowski, ówczesny

Przewodniczący Rady Programowej Biblioteki Bankowca Wydawnictwa Twigger, napisał o tej książce: „Książka dostarcza analizy zjawisk i procesów zachodzących współcześnie w pośrednictwie finansowym. W wypadku tradycyjnego sektora bankowego dokonujące się zmiany zaskakują na początku XXI wieku swoim zakresem, głębią i nieodwracalnością, zarówno w Unii Europejskiej, jak i w skali globalnej. Przeobrażenia te posłużyły jako tło do analizy efektów rekonstrukcji systemów bankowych krajów Europy Środkowej i Wschodniej w okresie poprzedzającym włączenie w struktury UE. Analizy dokonano w odniesieniu do bankowości centralnej i polityki pieniężnej, nadzoru bankowego i wprowadzonych w życie regulacji ostrożnościowych, stosowanych systemów rozliczeń oraz systemów gwarantowania depozytów. (...) W książce uznano, że akcesja jest zaledwie początkiem nowej drogi, jednakże wieńczy równocześnie drogę już przebytą, akceptując dokonania okresu transformacji w Europie Środkowej i Wschodniej”. Należy nadmienić, że dla międzynarodowego odbiorcy książka ta została przetłumaczona na język angielski i wydana jako *Modern Banking in Transition Economies of Central and Eastern Europe*, The Poznan University of Economics, Poznań 2004.

Prof. Alfred Janc jest autorem i współautorem ponad 250 publikacji z zakresu finansów i bankowości. Do najważniejszych, poza przytoczonymi monografiami habilitacyjną i profesorską, należą: A. Janc, T. Kowalski, *Reformy finansowe w krajach tworzących gospodarkę rynkową (Modele i badania empiryczne)*, Wydawnictwo AE w Poznaniu, Poznań 1996; A. Janc (red.), *Bankowość krajów tworzących gospodarkę rynkową: Europa Środkowa i Wschodnia: kontynuacja reform*, Wydawnictwo AE w Poznaniu, Poznań 1998; M. Biegański, A. Janc (red.), *Kredyty hipoteczne w budownictwie mieszkaniowym*, WIL Lobbying, Warszawa 2000; A. Janc (red.), *Bankowość komercyjna w rozwiniętych systemach bankowych: studium wybranych krajów*, Wydawnictwo AE w Poznaniu, Poznań 2001; A. Janc, M. Kraska, *Credit-scoring: nowoczesna metoda oceny zdolności kredytowej*, Biblioteka Menedżera i Bankowca, Warszawa 2001; M. Biegański, A. Janc (red.), *Hedging i nowoczesne usługi finansowe*, Wydawnictwo AE w Poznaniu, Poznań 2001; A. Janc (red.), *Nowe usługi bankowe na tle wybranych problemów organizacji i zarządzania bankiem uniwersalnym*, Wydawnictwo AE w Poznaniu, Poznań 2001; A. Janc (red.), *Zatrudnienie w sektorze bankowym: symptomy nowej ery*, Bonami, Poznań 2002; A. Janc, A. Krymariy-Balcerzak (red.), *Funkcjonowanie współczesnego banku*, Wydawnictwo AE w Poznaniu, Poznań 2004; A. Janc, *Modern Banking in Transition Economies of Central and Eastern Europe*, Wydawnictwo AE w Poznaniu, Poznań 2004; A. Janc, G. Kotliński (red.), *Nowe technologie we współczesnym banku*, Wydawnictwo AE w Poznaniu, Poznań 2004; A. Janc (red.), *Problemy polskiego systemu bankowego*, Zeszyty Naukowe AE w Poznaniu nr 111, Poznań 2008; A. Janc (red.), *Bankowość a kryzys na rynkach finansowych*, Zeszyty Naukowe UE w Poznaniu nr 140, Poznań 2010; A. Janc (red.), *Stabilizowanie sektora bankowego w okresie kryzysu*, Zeszyty Naukowe UE w Poznaniu nr 155, Poznań 2010; A. Janc, K. Waliszewski (red.), *Ryzyko w działalności gospodarczej: Finansowane małych i średnich przedsiębiorstw w okresie zagrożenia kryzysem*, Wydawnictwo UE w Poznaniu, Poznań 2012; A. Janc,

K. Waliszewski (red.), *Fundusze poręczeniowe i pożyczkowe w finansowym wspieraniu sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce*, CeDeWu, Warszawa 2014; A. Janc, K. Waliszewski, P. Mikołajczak, *Europejska unia rynków kapitałowych: perspektywa finansowania przedsiębiorstw w Polsce*, CeDeWu, Warszawa 2015; A. Janc, M. Jurek, P. Marszałek, *Polish Financial System in the Age of Financialization*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2015; A. Janc, K. Waliszewski, *Pośrednicy finansowi na lokalnych rynkach. Współczesne determinanty rozwoju*, CeDeWu, Warszawa 2021. Znaczącą część przywołanych publikacji powstała we współautorstwie z doktorami wypromowanymi przez Profesora, co było wyrazem dalszego wsparcia rozwoju naukowego w dążeniu do samodzielności naukowej.

Prof. Alfred Janc oznaczał się ponadprzeciętną aktywnością organizacyjną na rodzimej uczelni. W latach 1994–2013 był dyrektorem Centrum Edukacji Bankowej i Ubezpieczeniowej, w latach 1993–2005 pełnił funkcję kierownika studiów doktoranckich na Wydziale Ekonomii. W październiku 1995 r. objął stanowisko kierownika Katedry Bankowości piastowane nieprzerwanie do 2017 r. Trzykrotnie był uczestnikiem projektu ACE/Phare (1994–1996, 1996–1999, 1998–2002) na temat reformowania systemów bankowych w krajach Europy Środkowo-Wschodniej. W latach 2005–2008 był dziekanem Wydziału Ekonomii Akademii Ekonomicznej w Poznaniu i wielokrotnie był członkiem Senatu. Od 1998 r. był także profesorem Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu. W latach 2011–2016 był członkiem zespołu badawczego FESSUD Seventh Framework Programme (FP7), EU Framework Program SSH.2010.1.2-1 „Changing the role of the financial system to better serve economic, social and environmental objectives”. W 2016 r. kandydował na stanowisko Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu. W 2017 r., po przejściu na emeryturę, objął stanowisko profesora zwyczajnego w Katedrze Finansów i Rachunkowości Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, które piastował do śmierci. Nawet po przejściu na zasłużoną emeryturę Profesor nie zwalniał tempa, dotrzymując kroku młodszym pracownikom naukowym we współtworzeniu artykułów naukowych i monografii naukowej. Profesor miał jeszcze wiele planów, jednak nie udało się ich zrealizować.

Prof. Alfred Janc odznaczał się nadzwyczajną działalnością w zakresie kształcenia ekonomistów, finansistów i bankowców. Pod Jego merytoryczną opieką powstały tysiące prac licencjackich, magisterskich i podyplomowych. Seminarzystom służył radą, życzliwością i nieocenionym wsparciem, czytając z uwagą każdy złożony do sprawdzenia tekst i nanosząc nań swoje uwagi i propozycje. Wypromował 21 doktorów, wśród których czterech zostało samodzielnymi pracownikami naukowymi. Prof. Alfred Janc był recenzentem w licznych przewodach doktorskich i habilitacyjnych, a także w procedurze o stopień naukowy profesora. Ponadto był życzliwym autorem wielu recenzji wydawniczych monografii naukowych o tematyce finansowo-bankowej.

Prof. Alfred Janc był również członkiem towarzystw naukowych. Od 2002 r. był członkiem Komisji Nauk Społecznych Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, w latach 1993–1997 był wiceprezesem zarządu PTE Oddział w Poznaniu, od czerwca

2007 r. był członkiem Komitetu Nauk o Finansach Polskiej Akademii Nauk trzech kadencji. Uczestniczył aktywnie w organizowanych przez Zarząd Krajowy PTE konserwatoriach Czwartki dla ekonomistów – *Świat bankowości* (6 grudnia 2018 r.) i *Finanse agrobiznesu – specyfika, stan i perspektywy* (19 marca 2020 r.).

Związki Prof. Alfreda Janca z praktyką gospodarczą były bardzo silne od początku transformacji ustrojowej w Polsce. Umiejętnie łączył pracę naukowo-dydaktyczną z działalnością w sferze gospodarczej. Był doradcą Prezesa Zarządu Wielkopolskiego Banku Kredytowego SA (1991–1996), wniósł również duży wkład w rozwój systemu kształcenia kadr bankowych od początku transformacji. Był współtwórcą Komitetu i Systemu Standardów Kwalifikacyjnych w Bankowości Polskiej Związku Banków Polskich. W latach 1996–2007 pełnił funkcję Przewodniczącego Komitetu Standardów Kwalifikacyjnych oraz w latach 2005–2007 przewodniczącego Polskiego Komitetu Europejskiego Certyfikatu Bankowca w ramach systemu Standardów Kwalifikacyjnych w Bankowości Polskiej. Od czerwca do grudnia 2007 r. pełnił funkcję Generalnego Inspektora Nadzoru Bankowego. Od 2007 r. pełnił funkcję członka Rady Arbitra Bankowego przy ZBP. W latach 2008–2010 był doradcą prezesa NBP Sławomira Skrzypka oraz członkiem Rady Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, od 2010 r. był doradcą ekonomicznym w Instytucie Ekonomicznym NBP jako naczelny redaktor publikowanych przez NBP serii pt. „Materiały i Studia” oraz „National Bank of Poland Working Papers”. Od września 2009 r. był przedstawicielem Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu w Radzie Inwestycyjnej Funduszu Powierniczego JEREMIE. Ponadto od sierpnia 2011 r. był członkiem Rady Nadzorczej Lukas Bank S.A., później Credit Agricole Bank S.A. i przewodniczącym Komitetu Audytu RN Credit Agricole Bank S.A.

Za swoją działalność Prof. A. Janc był wielokrotnie odznaczany i nagradzany Srebrnym Krzyżem Zasługi (1987), Złotym Krzyżem Zasługi (2000), Medalem Komisji Edukacji Narodowej (2002). Był wielokrotnie nagradzany przez rektora macierzystej uczelni, a także uzyskał dwukrotnie nagrody ministerialne. W 2016 r. został uhonorowany przez Związek Banków Polskich Złotym Medalem Mikołaja Kopernika za zasługi w budowie i rozwoju sektora bankowego.

Prof. Alfred Janc zmarł 15 września 2021 r., zaledwie ponad 2 tygodnie po swoich 70. urodzinach. Spoczął na Cmentarzu Parafialnym w Tomicach k. Stęszewa we wspólnym grobie z ojcem Stanisławem.

Prof. Alfred Janc był wybitnym naukowcem, organizatorem, uczestnikiem transformacji sektora bankowego w Polsce i niezwykłym Człowiekiem. Miał doskonały kontakt ze studentami, wykorzystywał w edukacji innowacyjne metody i nowoczesne technologie informacyjne, których był zwolennikiem, co znajdowało wyraz w doskonałych ocenach Jego zajęć, seminariów i specjalnych nagrodach Victoria wielokrotnie przyznawanych przez studentów Profesorowi jako Wykładowcy Roku. Dla wielu był i nadal pozostaje Autorytetem, Mentorem, Promotorem i życzliwym recenzentem badań prowadzonych w obszarze finansów i bankowości w Polsce. Pustki, którą pozostawił po sobie, nie da się niczym wypełnić.

Bibliografia

- Biegański M., Janc A. (red.) (2001), *Hedging i nowoczesne usługi finansowe*, Wydawnictwo AE w Poznaniu, Poznań.
- Biegański M., Janc A. (red.) (2000), *Kredyty hipoteczne w budownictwie mieszkaniowym*, WIL Lobbying, Warszawa.
- Dziawgo D. (red.) (2008), *Złota Księga Nauki Finansów Polskich*, Polskie Stowarzyszenie Finansów i Bankowości, Toruń.
- Janc A. (red.) (2002), *Zatrudnienie w sektorze bankowym: symptomy nowej ery*, Bonami, Poznań.
- Janc A., Krymarys-Balcerzak A. (red.) (2004), *Funkcjonowanie współczesnego banku*, Wydawnictwo AE w Poznaniu, Poznań.
- Janc A. (red.) (2010), *Bankowość a kryzys na rynkach finansowych*, Zeszyty Naukowe UE w Poznaniu nr 140, Poznań.
- Janc A. (red.) (2001), *Bankowość komercyjna w rozwiniętych systemach bankowych: studium wybranych krajów*, Wydawnictwo AE w Poznaniu, Poznań.
- Janc A. (red.) (1998), *Bankowość krajów tworzących gospodarkę rynkową: Europa Środkowa i Wschodnia: kontynuacja reform*, Wydawnictwo AE w Poznaniu, Poznań.
- Janc A. (red.) (2001), *Nowe usługi bankowe na tle wybranych problemów organizacji i zarządzania bankiem uniwersalnym*, Wydawnictwo AE w Poznaniu, Poznań.
- Janc A. (red.) (2008), *Problemy polskiego systemu bankowego*, Zeszyty Naukowe AE w Poznaniu nr 111, Poznań.
- Janc A. (red.) (2010), *Stabilizowanie sektora bankowego w okresie kryzysu*, Zeszyty Naukowe UE w Poznaniu nr 155, Poznań.
- Janc A. (2004), *Bank i jego miejsce w pośrednictwie finansowym okresu transformacji: (bilans zamknięcia okresu przedakcesyjnego w państwach Europy Środkowej i Wschodniej)*, Twigger, Warszawa.
- Janc A., Jurek M., Marszałek P. (2015), *Polish Financial System in the Age of Financialization*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa.
- Janc A., Kotliński G. (red.) (2004), *Nowe technologie we współczesnym banku*, Wydawnictwo AE w Poznaniu, Poznań.
- Janc A., Kowalski T. (1996), *Reformy finansowe w krajach tworzących gospodarkę rynkową (Modele i badania empiryczne)*, Wydawnictwo AE w Poznaniu, Poznań.
- Janc A., Kraska M. (2001), *Credit-scoring: nowoczesna metoda oceny zdolności kredytowej*, Biblioteka Menedżera i Bankowca, Warszawa.
- Janc A. (2004), *Modern Banking in Transition Economies of Central and Eastern Europe*, Wydawnictwo AE w Poznaniu, Poznań.
- Janc A., Waliszewski K. (red.) (2014), *Fundusze poręczeniowe i pożyczkowe w finansowym wspieraniu sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce*, CeDeWu, Warszawa.
- Janc A., Waliszewski K. (red.) (2012), *Ryzyko w działalności gospodarczej: Finansowane małych i średnich przedsiębiorstw w okresie zagrożenia kryzysem*, Wydawnictwo UE w Poznaniu, Poznań.
- Janc A., Waliszewski K., Mikołajczak P. (2015), *Europejska unia rynków kapitałowych: perspektywa finansowania przedsiębiorstw w Polsce*, CeDeWu, Warszawa.
- Janc A., Waliszewski K. (2021), *Pośrednicy finansowi na lokalnych rynkach. Współczesne determinanty rozwoju*, CeDeWu, Warszawa.
- Piotrowski M. (red.) (1997), *Kto jest kim w Poznaniu*, Itaka, Poznań.
- Who is who w Polsce* (2006), wydanie V uzupełnione.
- Wielka Księga Jubileuszu 80-lecia Akademii Ekonomicznej w Poznaniu* (2006), Wydawnictwo Helion, Gliwice.
- Wielka Księga Jubileuszu 90-lecia Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu* (2016), Wydawnictwo Helion, Gliwice.